

Рибікова Г. В., старший викладач,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРАВОВА СТАТИСТИКА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮРИСТІВ

Правова статистика посідає належне місце у справі підготовки висококваліфікованих фахівців-юристів. За своїм спрямуванням ця навчальна дисципліна має прикладний характер, орієнтує на опанування та застосування в практичній та науковій діяльності такого потужного інструмента пізнання об'єктивної дійсності як статистичні методи.

Знання статистичних методів аналізу суспільних явищ є особливо актуальним в часи реформування майже всіх правоохоронних органів нашої держави. Саме статистичні дані дають юристу можливість приймати ефективні рішення, засновані на об'єктивній, оперативній, достовірній інформації про відповідні явища та процеси правової дійсності. Зокрема, це стосується питань профілактики правопорушень, оцінки діяльності правоохоронних органів, питань розподілу кадрових, фінансових, матеріальних, організаційних та інших ресурсів в залежності від виявлених потреб.

Особливу увагу при вивченні цієї навчальної дисципліни потрібно звернути на можливості застосування статистичних методів до виявлення закономірностей та тенденцій розвитку правових явищ та процесів, що відіграє величезну роль в процесах планування та прогнозування як складових управлінської діяльності.

Варто погодитись із І. О. Христичем, який вважає, що статистика – це передусім цифри, які уміють «розмовляти» з тими, хто їх належним чином слухає, розуміє і може сформулювати висновки. Вони дають можливість у сукупності випадкових явищ виявити закономірності проявів кожного окремого суспільного явища та об'єкта. Тому все, що відбувається в суспільстві, і є сукупністю явищ, які можуть бути об'єктом статистичного аналізу [1].

Використання методів статистичної науки вже при написанні магістерської роботи дозволить студенту як проілюструвати можливості статистичної методики, так і підвищить наукову та практичну цінність такої роботи.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Правова статистка» майбутній правознавець має ознайомитись із послідовними етапами збирання, обробки та аналізу статистичних даних, навчитись вміло ними оперувати, складати та «читати» статистичні таблиці і графіки, робити обґрунтовані висновки.

Складовою процесу опанування студентами навичок та знань з правової статистики є ознайомлення із формами документів первинного обліку, які є підставою для складання статистичної звітності.

Важливе значення вивчення цієї навчальної дисципліни має для розвитку різних галузей юридичної науки, оскільки на підставі аналізу фактів минулого та сучасного можна зробити науковий прогноз на майбутнє.

Правова статистика має тісний зв'язок з науками кримінально-правового, цивільно-правового та адміністративно-правового циклів. Він проявляється у тому, що з одного боку формування системи показників правової статистики базується на теоретичних узагальненнях і положеннях правових наук, а з іншого – результати статистичного аналізу правових явищ дають змогу оцінити ефективність реалізації правових норм і розробити заходи щодо їх вдосконалення.

Отже, всі галузі юридичної науки є користувачами результатів статистичних досліджень для вирішення своїх завдань.

Особливу роль у цьому відіграє кримінально-правова статистика, яка є джерелом інформації для кримінологічної науки при виявленні показників стану та розвитку злочинності, розробці заходів попередження правопорушень. Своїми показниками вона відтворює всі стадії кримінального процесу, характеризує рівень, структуру і динаміку злочинів.

На жаль, чинний навчальний план не передбачає лекційного навантаження при вивченні цієї дисципліни, що негативно відображається на рівні засвоєння її студентами. Маючи можливість порівнювати, можемо констатувати той факт, що після прослуховування курсу лекцій з навчальної дисципліни «Правова статистика» знання студентів щодо застосування статистичних методів були набагато глибшими для подальшого застосування їх у практичній діяльності.

Отже, необхідність включення годин лекцій до навчального плану при вивченні навчальної дисципліни «Правова статистика» обумовлюється специфікою цієї дисципліни, пов'язаною із складною термінологією, значною кількістю формул, необхідністю наведення прикладів, використання яких під час лекційного заняття значно полегшує засвоєння навчального матеріалу студентами.

З позитивної точки зору зарекомендував себе досвід виконання студентами індивідуального завдання, спрямованого на розрахунок показників аналізу ряду динаміки конкретного юридично-значимого процесу або явища. Особливу увагу при виконанні цього завдання слід звертати на правильне застосування графічного зображення статистичних даних та формулювання конкретних та загального висновків з визначенням тенденції розвитку досліджуваного явища.

Важливо пам'ятати, що завданням викладача при вивченні цієї та

інших навчальних дисциплін напряму «Правознавство» є створення умов, за яких у студентів розвиваються зацікавленість у предметі, відкритість до сприйняття нової, іноді незвичної за форматом інформації, відповідальність за результати своїх дій чи бездіяльності. Студенти повинні мати можливість ознайомитися з критеріями оцінки перед початком роботи, а не після її виконання.

Вважаємо, що від того наскільки повно студент оволодіє статистичною методикою залежить рівень його кваліфікації та професійної майстерності.

Література

1. Христич І. О. Правова статистика у структурі знань правника / І. О. Христич // Проблеми вищої юридичної освіти: наук.-метод. конф., 18-19 грудня 2001 р.: тези доп. – Х., 2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.nulau.edu.ua/REPOZITORII/TEORII/Tezu18_12_2001.html

УДК 343.973

Сосков Р. М., здобувач,
Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара, м. Дніпропетровськ

КОРУПЦІЯ ЯК ФАКТОР ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Питання запобігання економічній злочинності стає дуже важливим в періоди економічних криз, особливо таких затяжних і системних, як сучасна світова криза. Саме в такі моменти потребує особливої уваги систематизація проявів такої злочинності, а також розробка можливих дій для запобігання заглиблення цього явища в суспільному житті.

Як відзначає В. І. Бобирь: «Проблема боротьби з організованою злочинністю у сфері економічної діяльності набула в останні роки міжнародного характеру. Організовані злочинні формування не тільки активно впливають на різні сфери життєдіяльності держави, але й все активніше перетинають кордони, створюють, по суті, аналогії транснаціональних компаній, зайнятих злочинним бізнесом» [1]. І з цим не можна не погодитися. Науковці, що займаються вивченням цього явища, відзначають багато факторів, які впливають на розповсюдження злочинності в економічній сфері. Серед них називається і корупція, що опосередковано впливає на погіршення економічного стану населення і тим самим ще збільшує рівень економічної злочинності. За даними кримінологічних досліджень, близько 2/3 кримінальних злочинних угруповань користувалися протекцією посадових осіб різних рангів. Від 10 % до 15 % від вартості реалізованих товарів йде на дачу хабарів